

BÁCSMEGYEI NAPLÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor. félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára: 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

11th-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 85,

Bizonytalanság.

Vergődünk, mint a gyermek, kit mostohája kinez, amiért meghalt édes anyjéért küldött fohászt az Istenhez oly pillanatban, amelyben nem félt attól, hogy meglepik, nem félt attól, hogy a mostoha, még a halott anya és feleséggel szemben is féltékenykedve, büntető vesszővel kényszeríti, hogy az emlékezés lefűnt, eszményi világából a jelen életbe térjen vissza, hogy egyék és igyék és így bizonyítsa be az élő apának és férjének, hogy mikor mostohával pótolta az elhunyt édes anyát jót cselekedett.

Vergődünk, mi nemzet, mert igazságunkat szeretjük, jogainkért epekedünk. Eszedezünk a multért, mely életünk biztosítóka és nem akarjuk elhinni, hogy az a száraz kenyér, amelylyel most kínálnak bennünket, jobb az édes anya emlőjének tejénél, hogy az a menedék, melyet vihar ellen kínálnak, melegebb, biztosabb az édes anya ölében, hogy az a csont és vas kar, melylyel átölelnek bennünket erősebb az édes anya karjainál, melyben vér lüktet, s amelynek erőt a szent szeretet ad.

Vergődünk, mert a nemzet atyjától jogainkat kérjük, azokat a jogokat, melyeket csak azért tekintettek nem létezőknek, mert a nemzet atyja előtt harminchat éven át senki sem tudott róluk említést tenni. Ő mondta ezt, a király, tehát igaznak kell lennie.

Ó, a király, akit mi hűséges magyarok első magyar embernek tisztelünk, akit mi magyarok atyánknak szoktunk nevezni, mondotta, hogy hiszen éltetek, kaptatok inni, nem fáztatok télen, veszélytől nem kellett tartanotok, mert millió puska vigyázott rátok, hát mit akartok. Hát talán mostohául bántunk veletek? Hát nem az egész Európa előtt dicsekedtünk veletek, hogy nézzétek az én magyar gyermekemet, hogy hizlalom, hogy öltöztetem. Nyikorgós csizma, fényes csákó, atilla, zsinóros nadrág az ünnepi ruhája az én gyermekemnek.

Bizony-bizony úgy volt. És mi ebben a fényes öltözékben vergődünk, kinlód-

tunk. És senki sem akadt, mert hiszen csak mostoháink voltak, aki megmondta volna az édes atyának a következőket.

Nemzetnek atyja. A mostoha, hogy a világ meg ne szólja, czifra ruhába öltözteti a mostoha gyermeket s tüntetőleg sétál vele. Dicséretre vágyik, s mikor minden oldalról dicséretet zengnek feléje, elhiszi, hogy annak a gyermeknek, akit ő felczifrázott semmi baja sincs. Még ő büntet, ha az a gyermek a czifra ruha alatt mégis mer panaszkodni. Hogyne büntetné, hogyan is panaszkodhatik az a vásott gyermek, mikor csinos megjelenéseért az egész világ dicséri, nem a gyermeket, hanem a mostohát, s ha véletlenül dicséri is a gyermeket, mégis a mostohának szól.

Igy aztán a gyermek panaszát senki sem hallja, mert nincs aki tovább adja. Ezért nem hallja meg az atya a gyermek panaszát, hogy az a zsinóros dolmány szorítja a szivét, az a nyikorgós ránczos csizma elbénítja a lábát, az a fényes csákó fájdalmasan nyomja a fejét, hogy mindez kényszer zubbony neki, mely fejlődését gátolja, hogy mindez nem az ő kedvéért, hanem a mostoha kedvéért van csupán.

Senki sem hallja az esdeklést, hogy szabadság kell a gyermeknek és melengető éltet adó szeretet, hogy az kell neki, amivel megáldotta a természet, hogy erősödjék, hogy a fényes ruhába való öltöztetés természetét öli meg.

És így vergődünk, így kinlódunk, így gyötrődünk szeretet és szabadság nélkül. Mostoháink voltak csak.

Ki csodálná a gyermeket, akivel mostohán bántanak, ha a gyermek lelkében élő szeretet nem fejlődik benne. Ki csodálná, ha megirigyli azokat a gyermekeket, akiknek édes szülei szabadságot, jogokat biztosítanak? Ki csodálná azt a szeretetre, a szabadságra, az igazságra irigykedő gyermeket, ha egyszer csak lerázza magáról a czifra gunyát, elhagyja a czifra gunya adományozóit s megy a szabadság után összeszorított öklökkel, elszántan arra, hogy összezúz mindent, ami utjába akad.

Bizony-bizony mondom senki se csodálhatja.

És ha vergődésünk közepette elfogulatlanul figyelemmel kísérjük a magyar nemzet, a mostoha gyermek szabadság utáni vágyódását, nem vesszük-e észre, hogy kezd a határokon túl tekinteni, ahonnan, mintha az édes anya nyelvén édesgetnék a szabadsággal, a joggal. Édesgetik szabadsággal, joggal az édes anya nyelvén Ausztrián túlról.

Harminczhat évig senki sem mondta a nemzetet atyjának, hogy mostoha gyermek volt a magyar nemzet. A király mondta ezt.

Vergődünk, sóhajtoztunk és Ausztrián túl, Berlinben, sóhajainkból megtanultak magyarul.

A helyzet.

— Politikai levelezőnkől —

Budapest, augusztus 25.

Az izgatottság egyre növekszik. Senki sem tudja mi lesz. A függetlenségi párt még a legnyugodtabb. Nem mintha ne várna a király határozatát, hanem mert el van szánva, hogy folytatni fogja a harcot abban az esetben, ha a nemzet jogainak elismerését határozott formában nem dokumentálják.

Legnagyobb nyugtalanságot okoz a bizonytalanság a szabadelvűpártban. És ez érthető is. Ez a bizonytalanság épenséggel nem alkalmas arra, hogy a párt megbomlott egységét ismét helyreállítsák. Sőt ellenkezőleg. A meglazult kötelékek még jobban meglazulnak és a pártban egymás mellett lévő ellentétes elemeknek egymásiránti bizalmatlansága csak növekszik.

Pedig a szabadelvű pártban mindenképen segíteni igyekeznek a bajon. Így például most már Tisza István is határozottan szükségesnek hangoztatja a nemzeti követelményeket. Így iparkodnak elsimitani az ellentéteket.

Hogy azonban ez sikerül-e, ez a királyi döntéstől függ és a megbizandó kormányelnöktől. Ha ezen kormányelnök egyéniségével nem tud biztosítékot nyújtani, hogy a jog, törvény és igazságnak Széll által inaugurált politikája marad uralmon, akkor a volt nemzeti párt elszakad a többségtől.

Ez a hangulat uralkodik ma a szabadelvű pártban.

A kombinációk hallgatnak. Senki sem

sejti, hogy ki lesz a miniszterelnök, Azok, akiknek a természete olyan, hogy minden áron kombináljon, Appenyi és Wekerlét kezdik mellőzni és *Darányit* és *Lukácsot* kezdik előtérbe helyezni.

Ezek szerint ő felsége még elutazása előtt megbizná vagy *Lukácsot*, vagy *Darányit* a kabinetalakítással.

Mindkettőről tudjuk, hogy nemzeti engedmények nélkül nem hajlandók megbízatást vállalni.

Uj vállalatok.

Iparunk, kereskedelmünk egyaránt pang. Megyénket most a legtekintélyesebb fővárosi napilapok a hanyatlás ijesztő mintaképe gyanánt állítják a kormány elé. Nagymérvű kivándorlásából, iparának pangásából, kereskedelmének számmal látható hanyatlásából tanúságokat vonnak le, s ösztönzik a kormányt, hogy mindezeknek megállítására végett nyújtson segílyt iparnak, kereskedelemnek egyaránt új vállalatok létesítése által, amely vállalatokat természetesen a már ismert protekcionális rendszer alapján akar fejleszteni és képessé tenni arra, hogy egyrészt megakadályozza a kivándorlást, másrészt új lendületet adjon iparnak és kereskedelemnek egyaránt.

De különösen figyelmet érdemel ez a jelenség azért, mert mind a hanyatlás csupán annál tapasztalható, ami magyar. Megyénk nemzetiségei folyton fejlődnek közgazdaságilag, iparuk és kereskedelmük virágzik, s oly fentartó és fejlesztő erőt éreznek magukban, hogy szövetkezeteik a leghatározottabban visszautasítják az állam által önként felajánlott segílyt. És míg a magyar szövetkezetek még az állam által biztosított segíly daczára is tengődnek, addig a nemzetiségi szövetkezetek önerejükől virágoznak, s jótékony hatásuk példájával új meg új szövetkezetek alakítására buzdítanak.

A szerb kereskedők évek óta dolgoznak az önsegély útján. Oly kapocs létezik közöttük, amely egymás támogatásával a létet biztosítja. Hitelszövetkezeteik nemcsak a fenállás, hanem a fejlesztés realis biztosítékát is nyújtják kereskedő tagjaiknak és a fő fogyasztó közönségüket a nemzeti összetartás biztosítja. Iparosaikról is ugyanezt mondhatjuk is. Míg a nemzeti sajátlagosságok a szerb iparosnak biztosítják a fogyasztó közönség azon zömét, mely lassabban halad az átalakulás útján, addig a nyugoti igényekkel élő szerb is megtalálja a saját előre haladott nemzeti iparosát. Ezt a valóságot meg nem tagadhatjuk.

Ezzel a valósággal szemben állítsuk most már a másik valóságot. Ki tagadhatná azt, hogy megyénk magyar iparosai nem állanak a nyugoti fejlettség magas fokán? De viszont ki tagadhatná, hogy ennek daczára sem találják meg a magyar fogyasztó közönség részéről azt a támogatást, melyet megtalálnak szerb iparosaink a szerbek részéről? Szóval a magyar fogyasztó közönség nem bizik a maga magyar iparosában. Elmegy a külföldre, szükségletét a fővárosban elégíti ki sokkal drágábban, mint ahogyan kielégíthetné itt épen olyan jól, épen olyan kifogástalanul. És hogy ez tény, azt bebizonyíthatnánk néhány helybeli iparossal, aki maga is kénytelen más megyékben szerejni fogyasztót, akit azután teljesen ki is elégít, akit egész életére meg is nyer magának jó munkájával.

Ez tehát az egyik baja magyar iparunk és magyar kereskedelmünk hanyatlásának, amit

ha fogyasztóink megszívlelnének, bizonyára csak úgy előmozdítanak a magyar ipar fellendülését, mint új vállalatok létesítésével, amelyeknek fenállása szintén kérdésessé válik, ha a helyi fogyasztók szükségleteik kielégítésévei nem segítik megerősödésében.

Az új vállalatok iparunk és kereskedelmünk fellendítésére tehát bizony csak annyiban bírnának befolyással, amennyiben egy-két fogyasztót szereznének nekik, ha ugyan ezek a fogyasztók is nem fordulnának a megyénken kívül eső beszerzési forrásokhoz, mert másképen bizonyos vállalatok csak még kétségesebbé tennék kisiparunk és kereskedelmünknek amugy is kétségbeesítő helyzetét.

Az új vállalatok talán csökkenthetnék a kivándorlások számát s így közvetve szintén segítenék kisiparunkat és kereskedelmünket, de ezeknek a vállalatoknak versenyképeseknek kell lenniök, fenállásukat feltétlenül biztosítani kell, hogy a bukás egy keserves reakciót ne szüljön és az egy-két évig csökkentett kivándorlást ne fokozza. És ha ilyen bír lenni az új vállalat, akkor az az itthon tartott néhány ezer ember jóléte bizonyára lendíteni fog kisiparunkon. Ismétlem azonban, hogy csak ebben az esetben, nem pedig ha az új vállalat csak kísérletezés.

Még egy haszna lehetne ezeknek az új vállalatoknak, ha realis alapon nyugodnának. És ez az, hogy az ipari munkások megfelelő foglalkozást kapnának. Ma ezek a munkások munka nélkül tengődnek, s hogy valahogyan legalább a munka reményét biztosítsák maguknak, önálló iparosokká lesznek. Ezzel azután megindul az a csunya verseny, mely a legalacsonyabbra nyomja le a munka árát, mert munka kell, hogy legalább kenyérre való maradjon. És ebben a konkurenciában természetesen még az az iparos is hanyatlik, aki eddig valahogyan mégis csak megélt.

Ilyen, ehhez hasonló szempontból kell mindenképp szemmel kísérenünk iparunk hanyatlását, ha segíteni akarunk rajta. Azután a segítség őszinte akaratával kell feléleszteni. Meglátjuk majd így, hogy czélt érünk. Meddő statisztikázás, közgazdasági teoriák nem bírnak ható erővel, ha kenyeret kér az ipar. Először a kenyeret, a jelent, az életet kell biztosítani, azután lehet csupán a lét biztosítására és fejlesztésére gondolni.

Palics fejlesztése.

Évek óta mással nem foglalkozunk, mint Palics fejlesztésének eszméjével. Az idén már a gyakorlati térre is léptek a tervezetős téről, de az első gyakorlati lépés nem sikerült. Azt hisszük azonban, hogy e sikertelenség nem fogja bántortalanítani a tanácsot, s a mi nem sikerült neki így, sikerülni fog amugy. Ha nem sikerült a bérbeadás, bizonyára sikerülni fog a másik terv, mely Palicsnak házikézelés alatt leendő kiépítését czélozza, amire különben közgyűlési határozat is feljogosítja.

Vajjon e fejlesztésre vonatkozólag vannak-e már tervek, azt nem tudjuk. Amióta a bérbeadás nem sikerült, azóta Palics fejlesztésének munkájáról egyebet nem hallottunk, minthogy egy szabadkai részvénytársaság van alakulóban, mely szabadkai pénzen, szabadkai bankok segítségével akarná Palicsot kiépíteni. Állítólag már meg is bizta az alakuló félben lévő konzorcium *Mácskovics* Tituszt a fejlesztési munkák alapjául szolgáló tervek elkészítésével. Csakhogy ez a konzor-

cium is elaludt és így ismét csak vissza kell térni a házi fejlesztés eszméjére. Hogy tehát erre vonatkozólag vannak-e tervek?

Azt hisszük, hogy nincsenek, ami különben elég baj. Mert ha a fejlesztés munkája végrehajtható, akkor már készen kellene lenni a terveknek, hogy ezeknek alapján a beruházásokra szükséges fedezetről lehessen gondoskodni, s még a szezon végén elkezd-hessenek egyes halaszthatatlan munkálatokat.

Hogy mily arányu lenne a fejlesztés? Tekintve a beruházások természetét, a feleletet erre csak a hatóság adhatja meg, mint amely a háztartás minden csinját-binját ismeri. Azt azonban mi is megengedhetjük magunknak, hogy a fejlesztéshez hozzá szóljunk.

Erre alkalmat adott *Kiss Ábel*nek egy a tanácshoz benyújtott ajánlata. *Kiss Ábel* ugyanis az általa megvett *Lévay* és *Horváth* féle területeket 22.000 forintért kínálja a városnak azért, hogy megkönnyítse a tovább fejlesztés munkáját.

Nem bocsátkozunk annak a bírálatába, vajjon a felajánlott területért kért összeg sok-e vagy nem? Azt azonban szükségesnek tartjuk, hogy a város a felajánlott területet megvegye.

Emagántulajdonokat képező terület ugyanis határozott akadály a Palics fejlődésének, melynek legkedvezőbb iránya e telek felé elnyúló terület. Ez a terület most a parkirozás fejlesztését akadályozza, s esetleges építkezéseknél föltétlenül gátul szolgál. Ez a hely volna legalkalmasabb az új szállodának, melynek kiépítésével eltűnnek a felső nádas, a kis korcsma s a kis korcsma mellett disztelenkedő kocsiszin. Ettől az új épülettől egész a mostani emeletes épületig terjedő tér Palics legszebb részére lenne átalakítható. Egy fürdő részlet lenne ez, melynek kedvéért százával szaporodnának a vendégek.

Az alsó nádas helyét azután átalakíthatnák turista házzá, ide tehetnék a cukrászdát. Minden a tó partján sokkal nagyobb vonzerővel bírna, mint a mostani helyen lévő s a szabad tereket elfoglaló épületek. Ezek az épületek most valóságos zugtérre szorítják a park főterét, amelyen vasárnaponként, vagy melegebb napokon nem csak hogy nem lehet mozogni, de a sétálók által fölvert por határozottan egészségellenes.

Ha ezen elképzelt átalakuláshoz hozzá képzeljük a tó szögellésén túl felépülendő állami szanatóriumot, mely bizonyára díszére válik Palicsnak, akkor oly képet látunk magunk előtt, amelyre a szó szoros értelmében ráillik majd az a jelző, melyet oly könnyen használunk. Akkor Palics valóban az Alföld gyöngye lesz, melynek meglátogatására bucsujárásképen jönnek majd ezerek és ezerek.

Az idő mulik. Itt a szezon vége. Bizony jó lenne, ha hozzá láthatnának az átalakítás munkájához, hogy a jövő szezon megnyitásakor kész legyen.

Talán az ingatlansági alap kamatozó tőke-pénze még a beruházási költségeket is fedezné. Bizonyára hozna olyan kamatot, mint aminőt ma hoz.

A király és a fővárosi tűzvész.

Az a vérfagyasztó szerencsétlenség, mely tegnap este a fővárosban történt, s ma már rémes részleteivel izgatottságban tartja az egész országot a fővárosban időző királyra is mély benyomást gyakorolt.

Már a tűz kiütése után jelentést tetteff magának, s azután a szerencsétlenség minden részleteiről informáltatta magát.

Ma reggel ismét jelentést tétetett magának s utasította a főkapitányt, hogy ugy a leégett ház lakóinak, mmint egyáltalában a segélyre szorulóknak neveit terjessze eléje.

Tíz órakor ő felsége értesítette a Rókus kórház igazgatóságát, hogy meglátogathatja a sebesülteket. Az izenetre a kórházban azonnal mindent megtettek a király fogadására.

Ő felsége 11 óra 5 perczkor érkezett a kórházba. Kiséretében voltak gróf Paar és Bolfras szárnysegédek. Az uralkodót Khuen-Héderváry miniszterelnök, dr. Müller Kálmán tanár, miniszteri tanácsos a Rókus kórház igazgatója és Márkus József főpolgármester fogadták.

Csapatkórház Szabadkán.

Katona város leszünk. Katonaságot-katonaságra kapunk s ennek bizonyára csak örülhetünk iparunk, kereskedelmünk és termelőink érdekében egyaránt.

Csak nemrég hoztuk hírül a tűzértségnek Szabadkára történt áthelyezését, ma ismét új vívmányról értesíthetjük olvasóinkat.

A IV. hadtest parancsnokság átírt Szabadkához egy katonai csapatkórház felállítása végett.

Ezt az ügyet már az augusztus havi közgyűlés tárgyalni fogja s bizonyára kedvező határozatot hoz.

H I R E K.

Szabadka, augusztus 25.

— **A bácsi püspökség** eszméje ismét felmerült. Fővárosi lapok, a vidéki lapok közül legjobban a Szeged és Vidéke foglalkozik a bácsi püspökség felújításának kérdésével. És tekintve a magyarság helyzetét a délvidéken ez a kérdés első rangú fontossága. Valóságos magyar kulturintézménynek fejlődhetnék, mire pedig már égető szükségünk van nekünk bácskaiaknak, de szükségük van a torontáliaknak, sőt a csongrádiaknak is. Szabadkán a püspökség visszaállítása iránt nagy mozgalmat lehetne talán indítani, s *arra kellene törekedni, hogy a püspökség székhelye a mi városunk legyen.* Ehhez a magyarság érdekében jogunk is van annál is inkább, mert a gör. keletieknek is van egyházfejedelmük megyénkben. De meg Szabadka katolikus város, Magyarország harmadik városa, s már csak ezért is beillik katolikus egyházfejedelmi székhelynek. Lehetne talán mozgalmat indítani a bácsi püspökség nagyfontossága ügyében.

— **A lovas rendőrök elhelyezése.** Rövid időn belül megfelelő helyiséget fognak kapni lovas rendőreink is, ha jóváhagyja a belügyminiszter a megye azon felterjesztését, hogy a megye tulajdonát képező azon házat, amely már egyizben lovassági rendőrlaktanyája volt, ujabban pedig a Fimpl-féle sörtekészítő telep helyisége volt, a felajánlott vételár fejében Szabadka város tulajdonába menjen át. Mivel ez a hely legjobban felel meg a lovas rendőrök állandó laktanyájának céljaira, a főkapitány indítványára bocsátkozott a tanács a megyével eziránt érintkezésbe.

— **Elhunyt 48-as főhadnagy. Vukellich**

Tivadar ny. vasuti állomásfőnök 48-as honvédfőhadnagy f. hó 23-án délután elhunyt Baján. Szerb nemzetiségű volt, de élte végső lehelleig jó magyar. Halála híre őszinte részvétet keltett.

— **Zárórak.** Több panaszt kaptunk már, hogy sok üzlet a törvényes zárórát nem tartja meg. A főtéren a rendőrség ellenőrzi azokat, akik nem engedelmességek a törvényes intézkedésnek, de például az Ötvös utcában erre már nem ügyelnek. Így eshetik azután meg, hogy egyes üzletek egész nap nyitva vannak a munkaszünetes napon is, s a tulajdonos szépen kiszolgál mindenkit, aki úgy véletlenül betéved az üzletébe. Erre bizony jó lenne felügyelni, nem is annyira a versenytársak érdekében, mint inkább azért, hogy a törvénynek megszerezze a kellő tiszteletet.

— **Be- és kivagonirozási gyakorlat.** A helyben gyakorlatozó honvéd huszáraink ma reggel 7 órától 9 óráig a rendező pályaudvar lórakodó állomásán próba vagonirozási gyakorlatot tartottak. Először a lóállományt terelték be a vagonokba, azután a legénység vonult be. Ugy be-mint a kivagonirozás igen gyorsan ment végbe. Kiss Aladár osztály parancsnok teljes megelégedését fejezte ki a vagonirozást vezető tisztikar előtt. A gyakorlatot nagyszámu közönség nézte végig.

— **Hullaszállítás.** A Csiz fürdőben hirtelen elhalt Kovács Gáborné máv. főkalauz nejének hulláját a család hazaszállította. A hulla ma már meg is érkezett.

— **A földmives iskola faszükséglete.** A földmives iskola igazgatósága ma érkezett beadványában arra kéri a várost, hogy a jövő téli időnyre az intézet céljaira szükséges tüzifa-, épület és szerszámfa mennyiségeket a radonavácsi és hajdujárasi deszkásokból, illetve erdőkből utalja ki, vagy készpénz fizetés illetve átszámítás mellett bocsássa rendelkezésre.

— **Névmagyarosítások a megyében.** A belügyminiszterium most közli, hogy 1901-ben 2597 folyamodónak engedte meg a névmagyarosítást. Szabadkán 15, Baján, Hódmezővásárhelyen 6-6, Zomborban 2, Szentesen 1 névmagyarosítás történt. Édes-kevés ez a szám, de a kik benne foglaltatnak, hazafias dolgot cselekedtek.

— **Zombor szab. kir. város felső kereskedelmi iskolájában** a tanulók beírása szeptember hó 1., 2. és 3. napjain történik, mindenkor d. e. 9-12 óráig. Ugyanazon napok délutánjain vannak a pótló és javító vizsgálatok. Az intézetnek három osztálya van. Az alsó (1.) osztályba azok vehetők fel, akik a közép vagy polgári iskola négy alsó osztályát sikerrel végezték. A felső osztály tanulói az iskolai év végén érettségi vizsgálatot tesznek, mely képesítés tekintetében a gimnázium, reál, vagy bármely felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatával egyenlő értékű; e szerint jogosít a katonai egy évi önkéntességre is. A helybeli tanulók tandíja évi 60 korona, vidékieké 80 korona, melyet félévenként előre kell lefizetni. Ezenkívül minden tanulónak fizetnie kell: felvételi díj czimen 4 koronát, az országos tanári nyugdíjalapra 6 koronát, az ifjusági könyvtárra 2 koronát és az évvégi értesítőre 1 koronát. Szegénysorsu, jó előmenetelű tanulók tandíjmentességben részesülnek és iskolai könyveket is ingyen kapnak. — Minden egyéb nézve készséggel ad felvilágosítást az igazgatóság és vidéki szülőknak fiaik el-

helyezésére szívesen ajánl tisztességes családokat. A helyek megválasztásánál kiváló gondot fordít az igazgatóság arra is, hogy a tanulók a helybeli magyar, német és szerb nyelveket otthoni társalgás útján is elsajátíthassák. A felső keresk. iskola igazgatósága

— **A lakkozipo tolvaja.** Néhány nap előtt hírül adtuk, hogy egy helybeli uri családnál rajta csípték Minibauer Ignác vándorló legényt, amint a házigazda egy pár lakezipőjével a kezében el akart illanni. A rendőrség távirati kérdezősködésére most érkezett meg a válasz Mürzuschlagból, a községi előjáróságtól a letartóztatott tolvaj kilétét illetőleg, a miből kitűnik, hogy ismét nem közönséges betörő került kézre még eléggé idejekorán. Az értesítés szerint az alig 28 éves fiatal ember már 14 ízben volt büntetve különböző bűncselekményekért és pedig 95-ben 1-szer, 96-ban 3-szor, 97-ben 3-szor szenvedett el kisebb büntetéseket, ezenkívül 98-ban Loebenben betöréses lopásért 8 hónapig ült börtönben, majd 14 napig fogházban, 900-ban pedig ugyancsak Loebenben 18 hónapi szigorított börtönre és kényszermunkára lett ítélve. Ezen büntetésének kitöltése után ez év január havában czirkusztársasághoz csatlakozott és Magyarországot járta be, hol utoljára Baján kapták rajta valami lopáson és 14 napi fogházra ítélték. A rendőrkapitány a fogoly ezen nacióválójának vétele után rögtön átkísértette az ügyészség börtönébe.

— **A talált gabona ára.** Gönczöl Imre III. kőri lakos tegnap hazaszállította elesélt gabonáját, miközben az uton két gabonával telt zsák leesett a kocsiról, a nélkül, hogy észrevette volna. Horváth József tompai lakos vette észre az uton heverő zsákokat, felszedte azokat és tartalmukat eladva, a kapott pénzt néhány jó cimborára társaságában elmulatta. A rendőrség azonban kipuhatolta az elveszett gabona sorsát és így az olesó mulatságnak mégis csak drága ára lesz.

— **Lólopás.** Jász-Szt.-Lászlóról értesítettek rendőrségünket, hogy 23-án éjjel György István ottani tanyájáról ismeretlen tettesek két lovat elloptak.

— **Teljes ellátásra** elfogad egy jó család 10-12 éves iskolás leányt. A lakás közel fekszik egy a polgári leányiskolához, a beltéri elemi iskolához, mint a tanítónő képezdéhez. Bővebb felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

— **Anyakönyvi hírek. Meghaltak:** Sztantics Teréz 3 nap, Vojnics P. Pálnó Gyukics Marczel 96 év, Mukich Pál 2 hó, Tikviczki István 3 év, Farkas Antal 2 hó. Szül. 11; 6 fi, 5 leány. Eljegyzés: Mucsy Nándor Lukács Máté ker. betegs. pénztár, könyvelő Lajthay Mariskát, Lessics Jakab Jakocsevics Paulinát, Bátor János Fábrik Annát.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorologiai intézet távirati jelentése.) E hó 26-ára meleg időjárás várható semmi vagy kevés csapadékkal.

Amerika a bevándorlás ellen.

Mialatt nálunk erősen dolgoznak a kivándorlás rendezésével, addig az Egyesült Államok most törvényben szabályozza a bevándorlást. A törvénynek bennünket is közelről érdeklő részei ezek:

1: Minden utas, aki az Egyesült-Államok kikötőjébe érkezik, két dollár fejadót fizet.

2. Az Egyesült-államok területére be nem bocsáthatók a hülyék, elmebetegségek és eskóriban szenvedők: szegények és olyanok, akik előreláthatólag közkönyörületből fognak élni; koldusok és azok, kik veszedelmes, undorító, vagy ragályos betegségben szenvednek; személyek, kik megbecstelenítő büntett vagy vétség miatt voltak elítélve; többnejűek, anarchisták, akik valamely törvényes forma felforgatását hirdetik; a szabad szerelem hívei és a leánykereskedők; végül olyanok, akikért a szállítási költséget fizették meg.

Ezen törvény ellen vétők 1-500 dollár pénzbüntetéssel, illetőleg 1-5 évig tartó szabadságvesztéssel sújtatnak. Azon esetre, ha a kincstári titkár meggyőződött arról, hogy az Egyesült-Államokban oly külföldi tartózkodik, aki ezen törvény kijátszásával szállott parta, intézkedik, hogy az ily idegen letartóztassék és hazájába őrizet alatt visszaszállíttassék. Az, aki tudva segédkezik, hogy ily egyén az Egyesült-Államokba bejöhessen, 5000 dollárig terjedhető pénzbüntetésre és 1-5 évig terjedhető börtönrre ítélhető.

Gabonatözsde.

Budapesti gabonatözsde.

Jó kínálat és kedvező vételkedv mellett elkelt 50.000 mm. buza 2-5 fillérrel magasabb áron. A többi termények változatlan áron zárultak.

Ma nem volt felmondás.

A határidőzlet magasabb amerikai jelentésekre megszilárdult, csupán augusztusi tengeri realizásokra gyengült, míg májusi tengeri, a száraz meleg időre 8 fillérrel emelkedett.

	Kezdete	Változás
Buza májusra	—	—
Buza okt.-re	735	736-734
Buza ápr. 1904	765	766-764
Rozs		
Rozs okt.-re	616	617-616
Rozs		
Zab májusra	—	—
Zab		
Zab okt.-re	550	551-549
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	626	622-619
Tengeri aug.-ra	616	615-614
Tengeri májusra	525	528-525
Repce aug.-ra	10-95	10-95-11-05
Repce		

Idegenek Szabadkán.

augusztus 25.

Nemzeti szálloda. Grosz I. főpinczér Szabadka. — Weisz Jakab utazó Bpest. — Deiches Zsiga utazó Bpest. — Weisz Béla utazó Bpest. — Dr. Kriszháber Mór utazó Ujvidék. — Krausz Károly utazó Szeged. — Janky Lajos utazó Kolozsvár. — Laufer Ignác és Zsiga utazók Bpest. — Roman Bernát utazó Bécs. — Steiner Sándor utazó Bpest. — Bárány József földbirtokos Djakovár. — Gutfreund Lázár utazó Bpest. — Diamgut Herman utazó Bécs. — Gottlieb Dávid utazó Bécs.

Bárány szálloda. Bauer M. utazó Bpest. — Özv. Szkaritza Nándorné magánzó Pécs. — Rede R. utazó Bpest. — Knézi Pál keztüés Ujvidék. — Dr. Imkovits O. ügyvéd N.-Szt.-Miklós.

Pest szálloda. Mendelsohn lókereskedő Przemisl. — Berger lókereskedő Pósen. — Majer Becker lókereskedő Stuttgart. — Szekulesz N. lókereskedő Perlak. — Kukulides Miklós kereskedő Belgrád.

Polgári szálloda. Langmutes János Zombor. — Rackmann Ferencz O-Liom. — Pocsay Sándor főügyész Zombor. — Csopits Ferencz Pacsér. — Krausz Ede utazó Vukovár. — Agócs Nándor T.-Becse. Ugrai László pü. fogalmazó Zombor. — Klein Sámuel Debreczen. — Schulez Sámuel és Sándor Szeged. — Grondi Béla hivatalnok Zenta.

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE

Pályázat.

Szabadka sz. kir. város polg. közs. iskolaszéke egy újonnan szervezett belterületi elemi iskola tanítónői állásra **1903. évi szept. hó 5-ig** terjedő záros határidővel pályázatot hirdet. Ezen álláshoz fűzött javadalmak: ezer korona évi törzsfizetés, kettőszáznegyven korona évi lakbér és száz korona ötvenkinti korpótlék.

Csak okleveles folyamodók vétetnek figyelembe. A kellően felszerelt kérvények a fenti határnapig alulírottához küldendők.

Kelt Szabadkán, a polg. közs. iskolaszéknek 1903. évi aug. hó 19-én tartott ülésében.

Varga Károly s. k.
iskolaszéki elnök.

Pályázat.

Szabadka sz. kir. város polg. közs. iskolaszéke — megüresedés folytán — **1903. évi szept. hó 5-ig** terjedő záros határidővel két tanyai tanítói állásra ezennel pályázatot hirdet. Ezen állások mindegyike kilenczszáz korona évi törzsfizetéssel, $\frac{1}{2}$ láncc föld haszonélvezetével és száz korona ötvenkinti korpótlékkal kapcsolatos. Csak okleveles folyamodók vétetnek figyelembe. A kellően felszerelt kérvények a fenti határnapig alulírottához küldendők. — Megjegyeztetvén, hogy ezen állásokra ugy férfi, mint nőtanítók folyamodhatnak.

Kelt Szabadkán, a polg. közs. iskolaszéknek 1903. évi aug. hó 19-én tartott ülésében.

Varga Károly s. k.
iskolaszéki elnök.

Fiu-tanoncz

fizetéssel felvétetik

Pietsch F.

udvari fényképésznél

... SZABADKÁN...

Pályázat.

Szabadka sz. kir. város polg. közs. iskolaszéke **1903. év szeptember hó 5-ki** záros határidővel, a közs. polg. fiúiskolánál üresedésben levő segéd-rajztanári állásra pályázatot hirdet. Az állás, ez idő szerint 1200 korona törzsfizetés, 240 kor. lakáspénzzel van egybekötve. de az iskolaszék megtette az intézkedéseket az iránt, hogy rendes állássá szerveztessék. Kötelessége leendő a rajzszakhoz tartozó tárgyak ellátása — beleértve az ábrázoló geometriát is — az igazgató beosztása szerint. Megválasztott az iskolai évfolyama alatt állását el nem hagyhatja. Csakis rajzszakra képesített polg. isk. tanárok folyamodhatnak.

Szabadka, 1903. év aug. hónap 19. napján.

Varga Károly s. k.
iskolaszéki elnök.

Keresek

megvételre 1 jó karban levő két octávos

ZONGORÁT

cím **Heumann Mór** könyvkereskedésében.

Kldek Kázmér

diszszoba festő és mázó Szabadkán
Bercsényi-uteza, 669. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, a legkényesebb izlésű szobák, vendéglők és termek festését — enyv, olaj, vagy tempera kivitelben

jutányos árak mellett.

Legolesőbb a

Terézia

levélpapir

szép Ivori színben, **tükör sima felületű, kellemes irás.** — 50 boríték és 50 levélpapir, diszes dobozban

65 krajczár.

Kapható **Heumann Mór** papirkereskedésében Szabadkán.

SÜRGÖNY-CZIM: AJÁNLJA A DÜSAN FELSZERELT

DÁNIEL SZABADKA CSERÉPKÁLYHA- ÉS CEMENTÁRÚ RAKTÁRÁT

DANIEL JOZSEF
Szabadka

CSERÉPKÁLYHA-KÉSZITŐ
ÁLLANDÓ MINTARAKTÁR:
BATTHÁNYI-UTCZA, CSAJKÁS-FÉLE HÁZ

ELVÁLLAL MINDENFÉLE E SZAKMÁBA VÁGÓ MUNKÁT.